

Projecte Educatiu de Centre

PEC

Annex 2 – Projecte lingüístic

Escola Ítaca

Manresa

ÍNDEX

1- Introducció.....	3
2- Presentació del centre.....	4
2.1.Descripció i localització.....	4
2.2. El projecte pedagògic en relació a la llengua.....	5
2.3. El català és la llengua vehicular de l'escola.....	6
3. Realitat lingüística del centre.....	6
4. Treball de les llengües al centre.....	7
5. Diagnòstic triennal.....	8
6. L'aula d'acollida.....	10
7. Les Xarxes de suport.....	12

1- INTRODUCCIÓ

Es redacta el Projecte Lingüístic del Centre (PLC) tal i com ho demana la llei 12/2001, del 10 de juliol, i més concretament a l'article 14, per tal d'explicar com es tracten les llengües en aquest centre.

S'inicia la redacció del PLC durant el curs 2013/14 i s'anirà completant en els cursos següents, segons es vagi definint al Pla Anual del Centre (PAC)

La definició i redacció d'aquest document està a càrrec de l'equip directiu i la coordinadora lingüística.

Document aprovat pel Claustre de mestres el dia 9 de setembre de 2016

Document aprovat pel consell Escolar el dia 27 de setembre de 2016

2. PRESENTACIÓ DEL CENTRE

2.1.Descripció i localització

Any de creació i petita història:

L'escola Ítaca està situada al barri de la Sagrada Família, a la ciutat de Manresa, a la comarca del Bages, a la província de Barcelona. És una escola pública d'Educació Infantil i Primària.

És una escola de creació recent, va obrir les portes el 2007 en un lloc provisional del mateix barri. El 2011 es van traslladar a la ubicació actual, a les instal·lacions que ja són definitives.

L'escola Ítaca es crea arran d'una gran demanda a la ciutat de Manresa de places escolars. L'emergent demografia a causa de la immigració suscita la necessitat de creació de noves escoles.

El projecte de centre, de tota manera, es comença a gestar el 2005, quan un grup de persones, entre elles l'actual l'equip directiu, s'asseuen i van concebant les bases pedagògiques que regiran l'escola. Al setembre de 2007, Ítaca arrenca la seva activitat amb educació infantil, en mòduls prefabricats i en una altra ubicació. L'escola és comandada per 6 mestres.

Al setembre de 2010, únicament els nens i nenes d'educació infantil es traslladen a la nova i actual ubicació, i a l'abril de 2011 ho fan els alumnes de primària.

Entorn sociocultural i econòmic:

En els anys 50 del passat segle, al barri de la Sagrada Família, que és on s'ubica l'escola Ítaca, comptava tan sols amb alguns nuclis de cases dispersos. A partir d'aquest moment, s'inicia la construcció de blocs d'habitatges per pal·liar el dèficit d'espais habitables en la ciutat i el barri s'expandeix .

Actualment és el barri més poblat de Manresa i un dels més extensos. El mobiliari urbà i jardins són escassos, però l'opinió general dels veïns és bona, destacant l'ambient, la tranquil·litat i els equipaments: dos col·legis, un hospital, un centre cívic, un mercat municipal, dues residències d'avis, una parròquia, una gran àrea comercial amb hipermercats, cinemes i altres grans superfícies, i una vida associativa i cultural molt activa.

El barri ha estat tradicionalment obrer. El 2007, any de creació de l'escola Ítaca, el 90% d'habitants ja eren immigrants. Actualment, aquesta immigració ha baixat a un 50% ja que el barri ha crescut. Una nova zona residencial amb famílies acomodades representa ara el 15 % dels habitants, i el 35 % restant són les famílies obreres autòctones.

Aquesta dada ha evolucionat paral·lelament a la crisi econòmica: d'una banda, la classe treballadora - mitjana s'ha convertit en classe baixa (moltes de les famílies obreres estan a l'atur), i per altra banda, els immigrants s'han desplaçat a altres barris de Manresa o han retornat al seu país d'origen .

Hi ha força mobilitat en l'alumnat de l'escola, tot i que tendeix a disminuir. Al setembre del 2015 van entrar 26 alumnes nous, 23 provinents d'altres escoles del país i 3 de l'estranger. També es dona la "matrícula viva" (alumnes que es van afegint al centre al llarg del curs), que en el curs 15/16 ha significat 8 alumnes més, 6 d'ells amb una llengua materna diferent al català i al castellà (4 del Marroc i 1 de la Xina). Aquests alumnes necessiten un temps d'adaptació a la forma d'estar i treballar a l'escola, generalment molt diferent del que estaven habituats.

2.2. El projecte pedagògic en relació a la llengua:

El projecte pedagògic del centre està vertebrat a partir de quatre objectius bàsics:

- 1- Respectar els ritmes d'aprenentatge, els interessos, les potencialitats de tots els alumnes. Potenciar les capacitats naturals de cada alumne.
- 2- Aconseguir al final de la Primària uns resultats d'aprenentatges que facin als alumnes competents per continuar estudiant en qualsevol centre la Secundària obligatòria.
- 3- Vetllar pels espais interiors, els materials i les propostes que afavoreixin el desenvolupament harmònic, integral i respectuós de tots els alumnes.
- 4- Crear espais exteriors que cobreixin les necessitats de la infància.

Les actuacions que es fan per aconseguir-los són:

- 1- Organització de l'aprenentatge tenint en compte el temps, els materials i els espais que facilitin els diferents ritmes, que desenvolupin les capacitats, les necessitats de recerca, experimentació i creació que tenen els infants. Disposar de material diversificat i en prou quantitat.
- 2- Crear espais de qualitat, amb materials que potenciïn l'autoaprenentatge i que promoguin les potencialitats de l'alumnat.
- 3- Repartir els grups d'alumnes en tres Comunitats: Petits (3,4 i 5 anys), Mitjans (1r,2n i 3r de primària) i Grans (4t., 5è i 6è de primària), amb alumnes barrejats de les tres edats en cada grup de Petits i Mitjans, a Grans els grups són per nivell.
- 4- Els grups de c. de petits i mitjans tenen entre 18 i 22 alumnes, inferiors a les ràtios establertes. matrícula oficial (27), ja que totes les persones del claustre tenen tutoria. Això aporta una atenció una mica més individualitzada, més proximitat i amb més possibilitats d'intercanvi.
- 5- El tractament del currículum és obert, de manera que no està pautat ni per llibres de text ni jocs de fitxes. L'activitat que genera l'aprenentatge és la conversa. Conversa per trobar-nos i saber com estem, conversa per explicar-nos el que ens interessa i volem conèixer, conversa per regular el funcionament del grup, conversa per saber el que hem fet, el que tenim entre mans i el que encara està pendent.

- 6- L'organització de l'activitat de l'alumnat té en consideració atendre les seves necessitats bàsiques, que a l'escola són de desenvolupament harmònic, confiança i acompanyament en les descobertes tant socials com acadèmiques.
- 7- Es fomenta el treball dels mestres per formar un equip responsable, obert, dinàmic, confiat i amb ganes d'aprendre.
- 8- Les famílies, amb la seva aportació de material, temps i coneixements col·laboren en la tasca educativa (sortides, tallers, actuacions externes, recolzaments puntuals a l'activitat de l'aula), augmentant i millorant així l'atenció dels adults cap a l'alumnat.

2.3. El català és la llengua vehicular de l'escola.

Tal i com està establert a la llei 12/2009, del 10 de juliol, la llengua vehicular de l'escola és el català en tots els nivells i usos del centre. Aquesta utilització es dona de forma natural i fluïda. La immersió es demostra ben eficaç com es pot observar en el país en general i a través de les successives proves diagnòstiques que es van fer al centre. Al mateix temps l'alumnat també avança en el coneixement del castellà, amb molta implantació en l'entorn.

Es respecta la utilització de la llengua materna en la relació emocional entre els alumnes que la comparteixen.

La llengua estrangera impartida a l'escola és l'anglès, que es comença a treballar a partir de primer de primària.

3 Realitat lingüística del centre.

La realitat lingüística del centre és molt diversa. Per tenir una referència, el curs 15/16, de 399 alumnes matriculats, 118 tenen una llengua materna diferent del català o del castellà, provinents de 27 països de fora d'Espanya. Alguns d'aquests alumnes són nascuts a Manresa, però el seu entorn familiar i d'amistats és el de la llengua dels pares. L'adquisició del català i del castellà depèn única i exclusivament de l'escola, tret d'alguns pocs casos que assisteixen a un Centre Obert a les tardes.

Això implica que el 29,5 % de l'alumnat (gairebé una tercera part), han arribat a l'escola sense saber català o castellà i al llarg de la seva escolaritat van adquirint aquestes llengües, al mateix temps que van seguint les activitats habituals del grup.

També cal tenir en compte que dels 399 alumnes 43 tenen algun tipus de necessitat educativa especial, en tots els casos relacionats amb la llengua i/o l'aprenentatge.

Tot i que a l'escola cada alumne es considera especial i amb les seves pròpies necessitats educatives, aquest 10,7% requereixen uns recursos encara més específics. Se'n fa un seguiment anual.

4 Treball de les llengües.

Com ja s'ha indicat al punt 2.2.2, la llengua vehicular de l'escola és el català. El castellà hi és molt present de forma natural, ja que és la llengua materna de molts alumnes. Alguns pares dels quals s'expressen perfectament en català amb la mestra però entre ells i amb els fills parlen en castellà. També es nota molt la influència dels mitjans de comunicació, escoltats majoritàriament en castellà.

La llengua oral és el fil conductor de totes les activitats. Les assemblees de grup o de Comunitat, les converses per decidir, organitzar, treballar i exposar els projectes, l'abordatge de qualsevol conflicte sorgit de la vida social del grup, la confiança per compartir el malestar personal,... tot ens porta a la necessitat de posar paraules al que pensem, al que està passant, al que volem i al que sentim, i així anar ampliant la competència lingüística oral que és al forma de comunicació que tenim més a l'abast.

Però, com que sabem que la part més important de tot missatge oral és l'expressió corporal (**el llenguatge no verbal**), des de petits s'inclouen en les activitats habituals dels grups les presentacions, bé d'una vivència, una descoberta, l'acabament d'un projecte, una representació, etc. D'aquesta manera s'entrena l'habilitat per l'exposició en públic de les idees, superant el sentiment d'impotència o timidesa, adquirint naturalitat en la postura, un to de veu audible, fluïdesa en el discurs i l'afabilitat en el tracte amb el públic a través de la mirada. Aquesta activitat també comporta la posada en ordre de les idees i la confecció d'una explicació completa i entenedora, que segueixi fidelment el que s'ha treballat, contenint el moment en què la capacitat d'improvització i la fascinació de l'auditori, sobre algunes persones, els faci inventar coses noves.

També es fa un treball important al voltant de l'**imatge** com a element de comunicació. Per una banda hi ha la creació d'imatges que parlen per sí soles o complementen una explicació. Per una altra banda hi ha el procés de documentació de qualsevol aspecte de la vida escolar, la destinació de les quals és ben diversa: per al propi alumnat, les famílies, la comunitat educativa, altres professionals, l'administració, etc.

L'adquisició de l'**escriptura** està present de forma gradual al llarg de tota l'escolaritat, potenciada també amb l'habilitat per **legir** que enriqueix aquest procés.

A la Comunitat de Petits (3, 4 i 5 anys) l'aprenentatge és bàsicament oral, tot i que de forma totalment espontània, alguns alumnes de 4 o 5 anys descobreixen el codi de les lletres, aprofitant recursos i propostes que tenen lloc al a vida del grup, i comencen a generar alguns missatges escrits i la capacitat per desxifrar-los. El treball en l'àmbit de

la psicomotricitat també impacta de ple en el desenvolupament de la competència comunicativa.

A la Comunitat de Mitjans (6, 7 i 8 anys), es posa a la seva disposició tot de recursos i materials preparats que tenen per objectiu l'aprenentatge de les lletres i l'escriptura als alumnes que encara no l'han fet. El més habitual és que n'aprenuin durant el primer curs, reforcin al segons i ja ho dominin al tercer. Com que l'aprenentatge és individualitzat i es respecten els ritmes, el procés es pot allargar en alguns casos d'alumnes amb alguna dificultat, però en tots els casos és un procés superat a tercer de primària.

A la Comunitat dels Grans (9, 10 i 11 anys) es fa servir la lectura i l'escriptura, ja superades les dificultats mecàniques, com a mitjà d'informació i d'expressió. Es treballa sobre els aspectes formals (presentació, cal·ligrafia i ortografia), els aspectes estructurals (la construcció de les frases, l'ordre en les idees, la coherència del text, el nivell del llenguatge), i els aspectes expressius (la riquesa del vocabulari, les maneres de dir, els ingredients literaris), amb aplicació sobre el català i el castellà de forma indistinta.

5 Diagnòstic triennal.

Per conèixer la situació lingüística de l'alumnat i els avenços que es van produint es fa una diagnosi en la que es recullen la dades a través de la mestra tutora, es tabulen els resultats i es calculen els percentatges que permeten, en la mida del possible, observar l'evolució de l'adquisició de la competència comunicativa.

Es fa cada tres anys per permetre la possibilitat de canvis significatius.

L'eina que es fa servir és una graella on cada mestra que tutora un grup anota les seves dades respecte al nivell de competència lingüística de l'alumnat.

QÜESTIONARI SOBRE EL DOMINI DE LA LLENGUA CATALANA I CASTELLANA

COMUNITAT:	MESTRA/E:	TOTAL D'ALUMNES:
	LLENGUA CATALANA	LLENGUA CASTELLANA
Alumnes que tenen prou domini de la llengua (quantitat)		
Alumnes que mostren alguna dificultat en el domini de la llengua. (nom i cognom)		
Alumnes que mostren moltes dificultats en el domini de la llengua. (nom i cognom)		
Alumnes que no entenen res o gairebé res de la llengua. (nom i cognoms)		
Altres situacions (especificar) (nom i cognom)	-	

Un cop recollits els qüestionaris, es buiden les dades en una graella per poder calcular els percentatges i fer la comparativa. Aquestes dades només serveixen a nivell general, per l'escola mateixa i per l'administració. El que resulta realment pràctic són els noms dels alumnes que cal acompanyar perquè millorin la seva competència comunicativa.

Aquestes dades estan a la disposició de la mestra del curs següent si és que és nova respecte al grup. També es consulten quan l'alumne ha canviat de Comunitat

6 L'aula d'acollida.

L'existència d'una aula d'acollida és independent de les necessitats de l'escola, depèn de les circumstàncies administratives. De fet, en els vuit anys d'existència només hi ha hagut un curs una aula d'acollida oberta a temps parcial (mitja jornada), el 13/14.

D'aquella experiència s'han pogut definir uns criteris de funcionament que es poden aplicar en el cas que n'hi torni a haver.

El funcionament està adaptat a cada Comunitat.

- Aula d'acollida de la Comunitat dels Petits

Objectiu:

Relacionar-se amb la llengua catalana i/o castellana per anar adquirint i ampliant progressivament nou vocabulari.

Continguts:

La mestra realitzarà un acompanyament als alumnes en l'espai que han escollit; tenint en compte que moltes vegades els intercanvis verbals en aquests infants no es produeixen en la llengua catalana o castellana, la mestra pot posar paraules a les seves accions o pensaments, pot orientar, donar models formals per a les interaccions entre els participants, etc.

Es farà un seguiment més acotat de cada infant i en funció a les seves necessitats. En grups reduïts a la biblioteca, la mestra proposarà als infants un seguit d'activitats d'expressió oral i de reforç – ampliació de vocabulari.

Es plantejarà un espai especialment destinat a tots els alumnes que tenen aquesta necessitat, se'ls convida a venir a l'espai, que serà a la biblioteca, on durant el temps que dura la sessió es dóna importància i es practica la llengua a partir de jocs, contes i cançons. S'expliquen contes que posteriorment representen disfressant-se dels personatges corresponents.

Recursos:

Contes, titelles, cançons, targes d'imatges o joguines d'animals, aliments, etc. Làmines de dibuixos, suport TIC, materials diversos. A més a més detalls de disfresses per representar els contes.

Aula d'acollida Comunitat de Mitjans

Objectius:

Relacionar-se amb la llengua catalana o castellana, no sols com a receptors, sinó també com a emissors (tenint en compte per part del docent pel procés pel qual passa cada alumne, ja que hi ha diferents nivells dins del grup).

Anar adquirint i ampliant progressivament el vocabulari i així tenir més competència comunicativa en qualsevol de les dues llengües.

Continguts:

Acollida de l'alumne nou vingut per tal que es trobi còmode en l'espai on es desenvolupa l'activitat, d'aquesta manera es donaran les condicions per a l'aprenentatge.

- Coneixença de l'alumne per detectar les necessitats educatives i en funció l'evolució de cada infant anar avançant en la dificultat dels aprenentatges.

A partir de materials variis que ofereix la mestra i en funció als interessos propis dels alumnes es realitzaran:

- Jocs a partir d'imatges o materials de joguina per treballar i adquirir vocabulari.

- Jocs de lèxic i d'expressió oral per facilitar la comprensió i adquirir paraules bàsiques i fluïdesa expressiva.
- Explicació de contes per part de la mestra.
- Representant contes ja explicats per anar memoritzant frases.
-

Converses a partir de làmines on la mestra parla i utilitza recursos i estratègies per tal que els alumnes l'entenguin i s'iniciïn en el diàleg.

Recursos:

Jocs de taula, làmines, suport TIC, contes, targes d'imatges o joguines d'animals, aliments, etc. materials diversos.

Aula d'Acollida de la Comunitat dels Grans

Objectiu:

Utilitzar la llengua catalana i/o castellana com a eina de relació i de coneixement dins d'un context real i de funcionalitat.

Continguts:

- Acollida de l'alumne nou vingut per tal que es trobi còmode en l'espai on es desenvolupa l'activitat, d'aquesta manera es donaran les condicions per a l'aprenentatge.
- Coneixença de l'alumne per detectar les necessitats educatives i en funció l'evolució de cada infant anar avançant en la dificultat dels aprenentatges.
- Autonomia verbal per tal de relacionar-se amb el grup classe amb normalitat.

A partir de:

- Jocs de lèxic i d'expressió oral per facilitar la comprensió i adquirir paraules bàsiques i fluïdesa expressiva.
- Converses a partir de làmines, converses sobre temes que interessin als alumnes,... on la mestra parla sempre i utilitza recursos i estratègies per tal que els alumnes l'entenguin i s'iniciïn en el diàleg.
- Realització d'algun text escrit en funció al treball previ fet de manera oral.
- Fer lectura de contes.

Recursos:

Jocs de taula, làmines, suport TIC, llibres, contes, targes d'imatges, materials diversos.

7 Les xarxes de suport.

A l'escola, a més de les mestres, hi ha un seguit de persones que col·laboren en l'acompanyament als alumnes, afavorint una atenció encara més personalitzada.

A la Comunitat de Petits, hi ha un grup de familiars que, tres cops al curs i durant una setmana, organitzen tot un seguit d'activitats extraordinàries al voltant del pas de les estacions de l'any.

També hi ha persones voluntàries que estan als espais Oberts de la Comunitat de Mitjans.

Els familiars que acompanyen a les sortides, aconseguint una ràtio de persona adulta per grup d'alumnes més baixa, afavorint la conversa sobre el que està passant.

Els alumnes de les escoles de Magisteri que estan fent les pràctiques.

En alguns casos, davant d'alumnes nouvinguts amb problemes de comunicació extrems, s'ha demanat a algun alumne de Secundària de la mateixa procedència i amb un bon domini lingüístic, un acompanyament en l'adaptació inicial.